

студентами створюють атмосферу емоційно забарвленої навчальної діяльності та мотивацію до творчості й самопізнання.

Список використаних джерел

1. Цареградська К. В. Використання навчально-рольових ігор для розвитку іншомовної комунікативної компетенції студентів-магістрів економічних спеціальностей. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2012. Випуск 1. С. 150–153.

2. Шулигіна Р. А. Ділова гра в структурі формування професійної компетентності майбутніх вихователів. *Наукові студії : зб. наук. праць. За матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Практична психологія : від фундаментальних досліджень до інновацій»* (23 листопада 2018 р.) / за заг. ред. Е. А. Панасенко. Слов'янськ : ТОВ «Видавництво «Друкарський двір», 2018. Вип. 4. С. 217–221. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/12217/1/komun_komp.pdf.

3. Шулигіна Р. А., Довбня С. О. Формування професійної компетентності майбутнього вихователя : організація навчання через ділову гру. *Теоретичні і технологічні засади професійної підготовки здобувача вищої освіти до формування соціально успішної особистості у дитинстві : колективна монографія* / В. П. Андрущенко та ін. ; за заг. ред. акад. В. П. Андрущенка. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 263–289.

4. Erickson R. Y. Play Contributes to the Full Emotional Development of the Child. *Education*. 1984. V. 105. N 3. Pp. 261–263.

5. Tansey P. Y. A primer for simulation. Vol. 1. 1981.

Miroslav Kopnický,

Associate Professor, Doctor of Pedagogy,
Master of Arts, Philosophiae Doctor,
Faculty of Theology, Theological Institute,
Catholic University in Ružomberok

INOVATÍVNE PRÍSTUPY V PEDAGOGIKE K CELOŽIVOTNÉMU VZDELÁVANIU

Abstrakt. V súčasnom dynamicky sa meniacom svete, kde technologický pokrok a globálne výzvy vyžadujú neustálu adaptáciu, sa celoživotné vzdelávanie stáva nevyhnutnosťou pre každého jednotlivca. Tradičné vzdelávacie modely už nedokážu dostatočne reagovať na potreby modernej spoločnosti, preto je nevyhnutné implementovať inovatívne prístupy v pedagogike. Príspevok sa zaoberá rôznymi inovatívnymi metódami a technológiami, ktoré podporujú efektívne celoživotné vzdelávanie. Analyzuje využitie moderných technológií, personalizovaného učenia, gamifikácie a ďalších progresívnych metód, ktoré môžu zásadne ovplyvniť spôsob, akým sa učíme počas celého života.

V 21. storočí sme svedkami rýchlych technologických inovácií, globalizácie a neustále sa meniacich pracovných trhov. Tradičné vzdelávacie systémy, ktoré sú často založené na memorovaní faktov a jednorazovom získaní titulu, už nedokážu uspokojiť potreby jednotlivcov ani spoločnosti. Stáva sa zřejmým, že vzdelávanie

nemôže byť obmedzené len na formálne školské roky, ale musí pokračovať počas celého života. Celoživotné vzdelávanie je kľúčom k osobnému rastu, profesionálnemu rozvoju a schopnosti adaptovať sa na nové výzvy. Preto je potrebné hľadať a implementovať inovatívne prístupy v pedagogike, ktoré podporia tento nepretržitý proces učenia.

Jedným z najvýznamnejších prínosov technológie vo vzdelávaní sú masívne otvorené online kurzy, známe ako MOOC (Massive Open Online Courses). Tieto kurzy umožňujú tisícom, dokonca miliónom ľudí z celého sveta prístup k vzdelávacím materiálom od popredných univerzít a odborníkov v rôznych oblastiach. Študenti môžu študovať vlastným tempom, čo je obzvlášť výhodné pre pracujúcich profesionálov alebo tých s rodinnými záväzkami. MOOC často obsahujú interaktívne prvky, ako sú diskusné fóra, kvízy a projekty, ktoré podporujú aktívne učenie a zapojenie sa do komunity študentov» [1, s. 57].

Platformy ako Coursera, edX, Udemy či Khan Academy ponúkajú širokú škálu kurzov od programovania a data science až po umenie a humanitné vedy. Spomínané platformy využívajú multimediálne prvky, ako sú videoprednášky, interaktívne simulácie a virtuálne laboratória, ktoré obohacujú vzdelávací zážitok. Okamžitá spätná väzba prostredníctvom automatizovaných testov a možnosť komunikácie s inštruktormi a ostatnými študentmi prispievajú k hlbšiemu pochopeniu učiva a udržaniu motivácie» [2; 1, s. 64].

Adaptívne vzdelávacie systémy využívajú umelú inteligenciu a pokročilé algoritmy na prispôbenie vzdelávacieho obsahu potrebám a štýlu učenia každého študenta. Na základe analýzy výkonu, preferencií a interakcií so systémom dokážu platformy identifikovať silné a slabé stránky študenta a prispôbiť mu učebný plán» [3; 2, s. 25]. To umožňuje efektívnejšie učenie, pretože študenti sa môžu zamerať na oblasti, kde potrebujú najväčšie zlepšenie, a zároveň rozvíjať svoje silné stránky.

Využitie veľkých dát vo vzdelávaní, známe ako vzdelávacia analytika, umožňuje sledovať a analyzovať učenie študentov na mikroúrovni. Učitelia a inštitúcie môžu údaje využiť na identifikáciu trendov, predikciu výkonu a prispôbenie pedagogických stratégií» [4; 2, s. 31]. Napríklad, ak analytika ukáže, že študenti majú problémy s konkrétnym konceptom, učiteľ môže poskytnúť dodatočné materiály alebo zmeniť spôsob výučby tohto konceptu.

Kombinované učenie predstavuje integráciu tradičného face-to-face vyučovania s online komponentmi. Model poskytuje študentom flexibilitu, pretože môžu časť učenia absolvovať online vo vlastnom tempe, zatiaľ čo osobné stretnutia s učiteľom a spolužiakmi umožňujú diskusiu, praktické cvičenia a hlbšie pochopenie učiva. Kombinované učenie podporuje rôzne štýly učenia a môže zvýšiť angažovanosť a motiváciu študentov» [5; 1, 78].

Gamifikácia znamená aplikáciu herných prvkov a mechaník v neherných kontextoch, ako je vzdelávanie. Využívaním prvkov ako sú body, odznaky, úrovne, rebríčky a výzvy, môže gamifikácia zvýšiť motiváciu a zapojenie študentov. Herné prvky robia učenie zábavnejším a interaktívnejším, čo môže viesť k lepšiemu zapamätaniu informácií a dlhodobejšiemu učeniu» [6; 3, s. 33]. Okrem toho gamifikácia podporuje zdravú súťaživosť a spoluprácu medzi študentmi.

Mikroučenie sa zameriava na krátke, zamerané vzdelávacie aktivity, ktoré sú

navrhnuté tak, aby poskytli presné informácie alebo zručnosti v krátkom čase. Prístup je obzvlášť užitočný v kontexte profesionálneho rozvoja, kde zamestnanci potrebujú rýchlo získať nové znalosti alebo aktualizovať svoje zručnosti»[7; 4, s. 46]. Mikroučenie môže byť realizované prostredníctvom krátkych videí, infografík, podcastov alebo interaktívnych modulov a je ideálne pre učenie "na cestách" pomocou mobilných zariadení.

Peer-to-peer učenie zdôrazňuje význam interakcie a spolupráce medzi študentmi. Učenie sa od rovesníkov môže byť veľmi efektívne, pretože študenti môžu vysvetliť koncepty vlastnými slovami a podeliť sa o rôzne perspektívy. Skupinové projekty, diskusné fóra a študijné skupiny podporujú rozvoj kritického myslenia, komunikačných schopností a tímovej práce. Prístup tiež podporuje sociálnu interakciu a budovanie vzťahov, čo je dôležité pre celkový rozvoj jednotlivca»[8; 3, s. 67].

Komunity praxe sú skupiny ľudí, ktorí zdieľajú spoločný záujem alebo profesiu a pravidelne komunikujú s cieľom zdieľať znalosti a skúsenosti. Komunity môžu byť formálne alebo neformálne a existujú v rôznych formách, od online fór až po osobné stretnutia»[9; 1, s. 52]. Komunity praxe podporujú neustály profesionálny rozvoj, poskytujú podporu pri riešení problémov a môžu viesť k inováciám v danej oblasti.

Mobilné učenie využíva potenciál mobilných technológií na podporu vzdelávania. Vďaka smartfónom a tabletom majú študenti prístup k vzdelávacím materiálom kedykoľvek a kdekoľvek. Mobilné aplikácie môžu poskytovať interaktívne kurzy, kvízy, flashcards a ďalšie nástroje, ktoré podporujú učenie sa na cestách. Mobilné učenie zvyšuje dostupnosť vzdelávania a umožňuje študentom využiť čas efektívne, napríklad počas dochádzania alebo čakania»[10; 5, s. 90].

Inovatívne prístupy v pedagogike k celoživotnému vzdelávaniu predstavujú neoddeliteľnú súčasť moderného vzdelávacieho prostredia. V kontexte rýchlych technologických zmien, globalizácie a neustále sa meniaceho trhu práce je nevyhnutné, aby vzdelávacie systémy reflektovali na trendy a prispôbili sa potrebám jednotlivcov aj spoločnosti» [11; 2, s. 40].

Implementácia technológií, ako sú MOOC, e-learningové platformy a mobilné učenie, otvára nové možnosti pre prístup k vzdelaniu a umožňuje prekonať geografické a časové bariéry. Personalizované učenie a adaptívne vzdelávacie systémy umožňujú študentom učiť sa vlastným tempom a zamerať sa na oblasti, kde potrebujú najviac podpory, čím sa zvyšuje efektivita učenia a spokojnosť študentov»[12; 4, s. 60]. Gamifikácia a mikroučenie prinášajú nové spôsoby motivácie a udržiavania záujmu študentov, čo je obzvlášť dôležité v kontexte celoživotného vzdelávania, kde je udržanie motivácie kľúčové. Metódy robia učenie interaktívnym a zábavným, čo podporuje dlhodobé zapojenie a lepšie osvojenie si vedomostí. Sociálne a kolaboratívne učenie zdôrazňuje význam komunity a spolupráce v procese učenia. Vytváraním sietí a komunít praxe môžu jednotlivci zdieľať znalosti, skúsenosti a podporovať sa navzájom v osobnom a profesionálnom rozvoji. Interakcie podporujú rozvoj mäkkých zručností, ako sú komunikácia, tímová práca a kritické myslenie, ktoré sú nevyhnutné pre úspech v 21. storočí.

Napriek mnohým výhodám inovatívnych prístupov existujú aj výzvy, ktoré je

потребné преконаť. Technologické бариéry, недостаток odborného vzdelávania pre pedagógov a потреба zabezpečiť kvalitu a relevantnosť vzdelávacieho obsahu sú len niektoré z nich. Je nevyhnutné, aby vzdelávacie інституції, творcovіа політік а spoločnosť ako celok spolupracovali на рішені споміна́нých проблемов. Investície do technickej інфраструктури, odborného rozvoja pedagógov а vytvárania kvalitných vzdelávacích materiálov sú kľúčové pre úspešnú implementáciu týchto методів»[13; 5, s. 59].

Celoživotné vzdelávanie podporované inovatívnymi pedagogickými přístupmi nie je len о získavaní nových vedomostí а зručností. Ide о vytváranie kultúry neustáleho učenia sa, ktorá podporuje osobný rast, sociálnu inklúziu а ekonomickú prosperitu. V ére, kde je zmena jedinou istotou, je schopnosť učiť sa а адаптовать sa najcennejšou зručnosťоу. Preto je dôležité pokračovať в hľadaní а implementácii nových а ефективnych spôsobov vzdelávania. Podpora інováцій в педагогике je investíciou do budúcnosti jednotlivcov а spoločnosti ako celku. Тým, že zabezpečíme přístup ку kvalitnému vzdelávaniu pre všetkých а podporíme kultúru celoživotného učenia sa, môžeme pripraviť jednotlivcov на výzvy budúcnosti а vytvoritiť spoločnosť, ktorá je odolná, inkluzívna а prosperujúca. Přístupy sú viac než len trendom; sú nevyhnutnou reakciou на потреби dnešného sveta. Ich úspešná implementácia si vyžaduje spoločné úsilie, odvahu experimentovať а отвореність во́чи змене. S týmto přístupом môžeme vytvoritiť vzdelávací systém, ktorý je pripravený čeliť výzvam 21. storočia а zabezpečiť, že každý jednotlivец má možnosť naplno rozvinúť svoj potenciál.

References

1. Petty G. Moderní vyučování. Praha : Portál, 2006. 568 s.
2. Kratochvílová J. Teórie а praxe projektové výuky. Brno : Masarykova univerzita, 2006. 160 s.
3. Petlák E. Inovácie v edukácii. Bratislava : Wolters Kluwer, 2023. 232 s.
4. Veteška J. Aktuální otázky vzdělávání dospělých. Praha : Univerzita J. A. Komenského, 2011. 204 s.
5. Davies W. K., Longworth N. Lifelong learning. London : Routledge, 1996. 192 p.
6. Burke B. GAMIFY. London : Routledge, 2014. 194 p.

Ангеліна Галандюк,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник – Оксана Писарчук,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДОШКІЛЬНЯТ

Емоційний інтелект є важливою складовою особистісного розвитку дитини, яка визначає її здатність розуміти та керувати своїми емоціями, усвідомлювати почуття інших, будувати гармонійні стосунки і вирішувати